

**'IK WIL DAT MIJN
DOCHTER HET STRAKS
anders doet dan ik'**

Jacqueline BLOM

Je staande houden in een mannenwereld keek ze af van haar moeder. Een warme, chique én sterke vrouw. Inmiddels geeft actrice Jacqueline Blom (56) die boodschap door aan jonge vakgenotes: “Speel niet om te behagen, zeg ik altijd.”

Jacqueline Blom komt aangefietst in de regen, terug van pilatesles. Ze zet koffie verkeerd en kleedt zich om, in een zwartleren broek, een strakke zwarte coltrui en grote laarzen.

Goede outfit. Als je nu een gitaar omhangt, kun je zo het podium op.

“Ja! Helaas is zingen niet mijn sterke kant. Ik weet nog dat ik op mijn vijftiende Bette Midler op televisie zag. Waanzinnige stem. Zij was mijn jeugd-idool. Wat een geweldige vrouw. Zo grappig, grof en vrij. Baanbrekend. Humor is altijd een groot deel van mijn leven geweest. Toen ik begon met spelen deed ik improvisatietoneel. Ik hield van idioot doen en mensen aan het lachen maken.”

Dit voorjaar speel je in de komedie *Aquarium*. Wat gaan we zien?

“Ik speel een talkshowhost op haar retour, die lijdt aan groothedswaan. Ze is met haar jongere partner – ook al leuk – noodgedwongen verhuisd naar een kleiner appartement. De nieuwe burens nodigen zichzelf uit op de koffie. De man van het stel werkt bij ‘de dienst’, een soort Binnenlandse Veiligheidsdienst. Wat in eerste instantie een onschuldig bezoek lijkt, ontspoord. Bij de eerste lezing moesten we al zo lachen dat we niet verder konden.”

In de speelfilm *Niemand in de stad*, dit najaar te zien, speel je een kleine scène als een chique moeder. In de telefilm *Het hart van Hadiah Tromp* (op 14 februari uitgezonden en terug te kijken via Uitzending gemist, red.) heb je ook maar een paar regels tekst. Hoe kun je iets maken van kleine rollen?

“Door goed te kijken wat de sfeer is op de set. Bij Michiel van Erp mag je een beetje improviseren, dus elke take probeer ik iets anders. In de telefilm speel ik een marineofficier. Ik keek naar de kleur van dat personage in het script. Bij haar zag ik oranje: onder druk zetten, gevaar, conflict.”

Je bullebakt tegen je rekruten. Moest dat van ver komen?

(schalks) “Nee, ik houd van een beetje testosteron. Ik heb iets subversiefs in me. In het dagelijks leven lopen er natuurlijk honderden stoere vrouwen rond. Maar in films zie je vooral ontzettend truttige vrouwen. Dat stoort me al mijn hele leven.”

Hoe ging dat op de Toneelacademie van Maastricht?

“De mannelijke blik was heel aanwezig. Ik moest bijvoorbeeld een verkracht maagdje spelen. Dat moest per se huilend, dat irriteerde mij. Er waren

weinig rollen met krachtige vrouwen die iets anders deden dan in wanhoop achter mannen aan rennen. En als je daar iets van zei... De technieken die ik meekreeg, waren fijn. Die gaven je zekerheid. Maar wat je zelf te melden had, werd niet gestimuleerd. Alles moest ook op hakken worden gespeeld. Ik word daar nog steeds gek van! En zodra het naakt is, moet het met kanten negligeeetjes. Ga toch weg! Wanneer zie ik nou eens echte erotiek? Iets beestachtigs?” (zucht) “Telkens denk je: o, daar staan de hakjes weer. En vrouwen doen daaraan mee. Zeg toch eens nee!”

Waar hoeven ze je niet meer voor te vragen?

“Nou, ze vragen me niet meer voor bloot-dingen.” (lacht). “Maar in de tv-serie *Volgens Jacqueline* heb ik een gewaagde scène gespeeld. Toen ik net was bevallen, kreeg ik borstkanker. Ik vond het goed om het daar nu eens over te hebben. Ik sta daar met twee borsten van boven de vijftig waarvan er ook nog een is mishandeld. Er is een halfje uit. Daarmee trap je aan tegen het idee dat vrouwelijk naakt jong en strak moet zijn. Het is troostend om naar ouwe koppen te kijken. Die rimpeltjes van Annette Bening in *21st century women*. Of de overhangende oogleden van Charlotte Rampling. Prachtig.”

Heb je getwijfeld over die scène? Het met vrienden of je man besproken?

“O nee, zo’n groot issue was het niet. Adriaan, mijn man, houdt van mijn subversieve kant. Hij kijkt kritisch naar het stuk waarin ik sta. Meestal vindt hij dat het wel wat spannender had gekund, haha.”

Je zei ooit dat je als actrice tot je 35ste het liefdesobject speelt, en daarna ben je het koffiezetapparaat.

“Ja, zo noemde de grote Belgische actrice Dora van der Groen het. Het lijkt me fantastisch om grote filmrollen te ►

‘Een man mag al die heerlijke teksten zeggen en wij actrices lopen er een beetje omheen te tutten’

spelen. Maar dat is nu niet reëel. Op dit moment speel ik ook weinig televisierollen. Kijk, als je acteur wordt, denk je dat je steeds beter wordt. Dat is ook zo, maar de rollen worden minder naarmate je ouder wordt. Dat heeft te maken met discriminatie. De meeste films en series gaan over mannen. Bovendien spelen mannen van mijn leeftijd nu met vrouwen die twintig, dertig jaar jonger zijn. Zie je ineens een psychiater of een rechter van 25. Belachelijk!”

Zijn er mannenrollen die je graag had willen spelen?

“Heel veel! Ik denk vaak: man, jij zit weer al die heerlijke teksten te zeggen en wij mogen er een beetje omheen tutten. Lina, mijn dochter van bijna achttien, wil actrice worden. Ik por haar dat ze het anders moet doen dan ik. Zorg dat je niet alleen acteert, maar ook zelf stukken maakt. Haar gevoel voor humor en haar scherpe blik moet ze behouden. Dat moet niet ‘een minpuntje zijn in haar leerprogramma’, wat het bij mij is geweest vroeger. Zo van: dat je grappig bent, weten we wel. Ik vertel haar ook over mijn teleurstellingen. Het vrouw-zijn is ingewikkeld, omdat je overal begrenzingen voelt. De kansen voor vrouwen zijn niet gelijk. Maar dat heb je niet direct door, want de maatschappij vertelt je dat mannen en vrouwen wel gelijke kansen hebben. Veel vrouwen, vooral van mijn generatie, denken daarom dat ze iets verkeerd hebben gedaan. Het enige antwoord is als vrouwen zelf meer gaan schrijven. Het scenarioschrijven is voor mij een openbaring geweest, op latere leeftijd. Ik ben een schrijversduo geworden met Corien van der Zwaag. Zij is 25. We ontwikkelen een serie over gemeentepolitiek. Ik heb mezelf een grote rol gegeven.” (lacht) “Ik speel een wethouder van de lokale partij Ons.”

Je moeder was twaalf jaar wethouder

TOEN & NU

Jacqueline Blom werd bekend bij het grote publiek met haar rol als Elise Bussink in de dramaserie *Oud geld* en als zuster Ten Hoeven in de comedyserie *Loenatik*. Ze was vast verbonden aan Het Nationale Toneel, Theatergroep Hollandia en het RO Theater. In 2015 vertolkte ze de hoofdrol in de televisieserie *Volgens Jacqueline*. In de succesvolle misdaadserie *Penoza* speelde ze officier van justitie Justine de Heer. De speelfilm *Niemand in de stad* van regisseur Michiel van Erp draait komend najaar in de filmtheaters.

voor de VVD. Heb je haar ervaringen gebruikt?

“Nee, want de serie speelt in het nu.”

Was de VVD ook jouw partij?

“O nee, totaal niet. Dat gaf wrijving. Maar goed, dat moet kunnen.”

Wat waren de heikele thema's aan tafel?

(afwerend) “Dat is lang geleden hoor, pfft, dat kan ik me niet voor de geest halen. Nee. Nee. Nee. Destijds was de VVD niet hip. Dat vond ik vervelend. Van mijn ouders moest het allemaal wat netter. Ik zag er anders uit dan zij wilden. Tegelijkertijd was mijn moeder feministe. In vergaderingen zat zij als enige vrouw tussen al die mannen uit de bouwwereld. Ze nam me mee naar het vrouwencafé toen ik veertien was. Daar werd de revolutie gepredikt.”

In hoeverre heeft je moeder invloed op je gehad?

“Ze is een moreel ijkpunt. Een ongelooflijk warm iemand. Iedereen die binnenkomt, krijgt meteen een bad van liefde over zich heen. Als kind vond ik dat normaal, maar nu beseft ik: dat is ook een besluit, dat je liefde geeft. Dat vind ik geweldig aan haar. Ze is 84 en loopt

achter een rollator, maar ze zit vol levensdrift. Haar overweldigende energie pak ik vaak mee voor mijn rollen. Wat ik bij dat milieu ook heel grappig vind: de vreselijkste dingen zeggen ze in bijzinnen.” (Zet een binnensmondse bekakte stem op): “‘Ik ben al een hele tijd depressief, maar goed...’ Dat je denkt: heb ik dit nou echt gehoord? En dan niet te veel bewegen met je mond, haha.”

Dat jij onverbloemd kritisch bent, heb je dat van je moeder?

“Nee, zij doet dat veel beter. Misschien dat ik me daarom zo heb afgezet, dat ik het zo graag anders deed. Zij is heel netjes opgevoed. Haar moeder was gravin. Echt chic.”

Zij sprak Frans aan tafel?

“Ja, ze spreekt nog steeds veel Frans. Tja, wat mij soms irriteert, is die vanzelfsprekende bevoorrechttheid waar die klasse van uitgaat. Je bent alleen maar ‘leuk’ geboren. Mijn moeder heeft die enorme liefde voor mensen, en het maakt niet uit wie dat is. Maar bij de klasse waar ik uit kom, ben je al geselecteerd voordat je binnenkomt. Als iemand bijvoorbeeld iets niet leuk vindt, ►

‘Mijn moeder is 84 en zit vol levensdrift. Haar energie pak ik mee voor mijn rollen’

is hij volgens mijn moeder puberaal. Dan zeg ik: ‘Nee, die vindt gewoon iets anders.’ ‘Nee dat is puberaal!’ zegt zij. Waarop ik zeg: ‘Dus als iemand het met je eens is, is hij pas volwassen?’ Dat is een strijdpunt tussen ons.” (zucht)

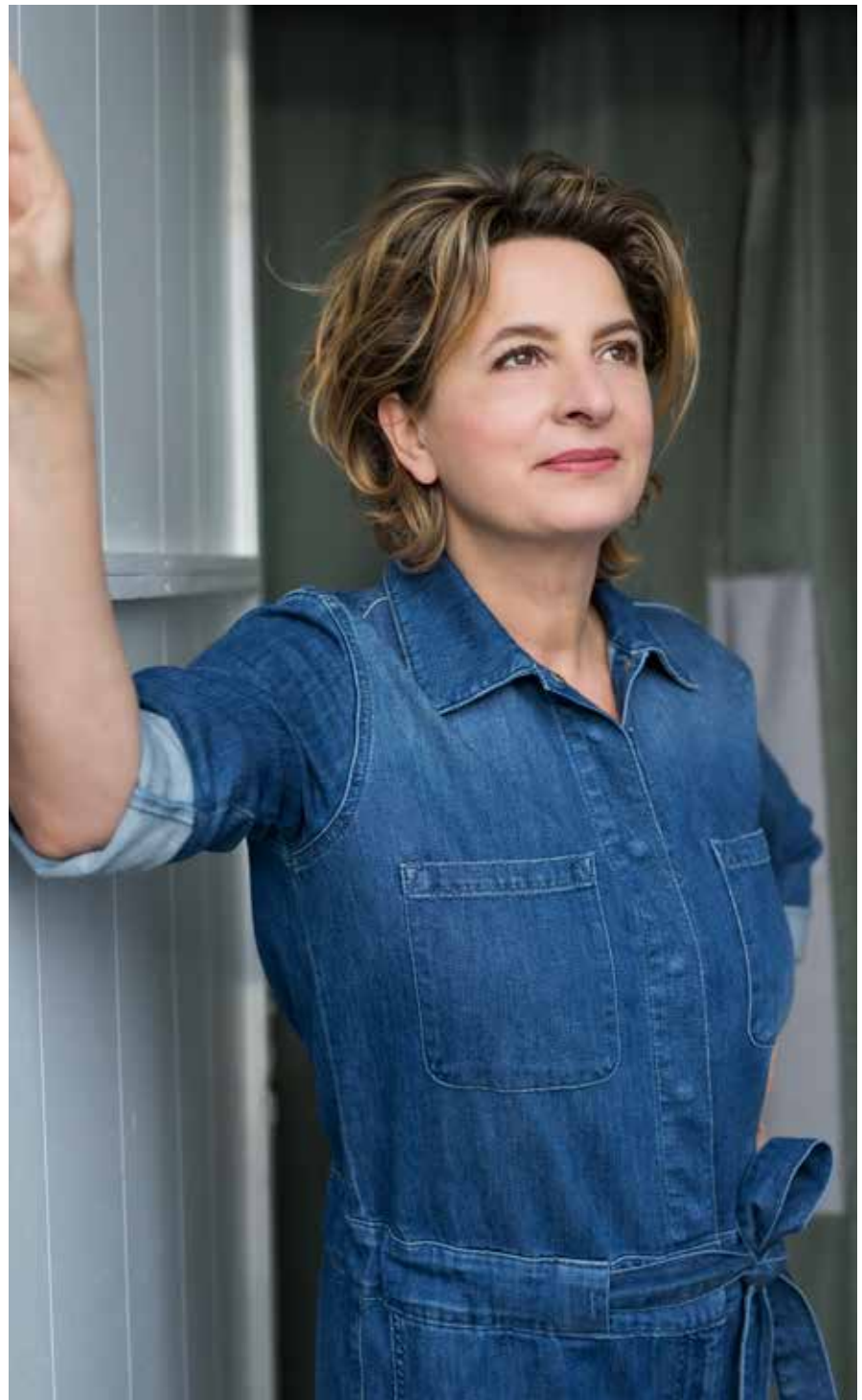
Je maakte naam in stukken als *Macbeth* en *De kersentuin*, bij het Nationale Toneel en het RO Theater. Wat trok je aan in die klassiekers?

“De mooie taal. In *Brittanicus* van Racine speelde ik een vrouw die overstuur was. Maar als je praat in lange volzinnen, is het moeilijk om de emotie vast te houden. Een collega zei: ‘Je moet op een natte dweil gaan staan voordat je opkomt. Dan word je zó koud, dat je stem gaat trillen.’ Dat soort tips neem ik graag mee.”

Tegenwoordig geef je zelf acteertes. Wat geef jij jonge actrices mee?

“Wees niet bang en eis je ruimte op! Een tijd geleden had ik een gesprek met een jonge actrice die een grote rol ging spelen in een Shakespeare-voorstelling. Ze vroeg waar ze op moest letten. Ik zei: ‘De regisseur zal niet met een originele invalshoek voor je komen. Je moet zelf bedenken: wat voor vrouw wil ik zien? Probeer niet in een discussie te verzan- den, maar speel het gewoon. Als het goed is, is hij allang blij.’ Niet spelen om te behagen, daar hamer ik op. Als een vrouw een man leuk vindt, gaat ze in een rol vaak verlegen giechelen. In plaats van hem recht aan te kijken: ik vind je leuk! Dat is een heel andere energie. Ik probeer studentes bewust te maken van clichés over vrouwelijk gedrag. Die dienstbaarheid, kijk eens hoe je daar onderuit kunt komen. Want hoe doe je zelf als je verliefd bent? Zit je dan alleen verlegen te glimlachen? De rijkdom zit in je eigen kop. Die is oneindig.” ■

tekst: minou op den velde. fotografie: ester gebuis. styling: esther loonstijn. visagie: manous nelemans. met dank aan: rijtjerotterdam.nl, h&m (jurk), omoda (schoenen), selected femme (jumpsuit), we (trui).

TYPISCH JACQUELINE

Mooiste plek in woonplaats Rotterdam: “De Kralingse Plas.”

Bezondigt zich aan: “Pure chocolade.”

Eerste baan: “Schoonmaakster in een hotel. Ik vond dat ik erg hard moest werken, want als puber was ik een luie donder.”

Heimelijk genoeg: “Heel lang op de bank liggen.”

Fijne serie: “*I love Dick*, op Amazon. Dat is geschreven door Jill Soloway, die ook *Six feet under* en *Transparent* heeft gemaakt. Zij toont de vrouwelijke blik in soms absurde scènes.”